

KAPITOLA 1

Šlajfky

SNĚŽÍ. V lese vládne ticho, jen větve modřínů tiše skřípou pod návějemi sněhu a kdesi z houští se ozývá pták. Cesta je zavátá a neprošlapaná.

Kluk s tátou. Jdou a sníh jim křupe pod nohama.

Od posledních domů v Hnidousích je to na Čabárnu něco přes kilometr. Nejdřív spatří skrz stromy vlevo u potoka mlýn, pak se před nimi objeví první z osmadvaceti domů zdejší osady. Sejdou ještě kousek dolů směrem k hlavní silnici. Nahoře se na protilehlém svahu pod kalištěm houfují vrány a nad nimi se táhne vysoké šmolkově modré nebe.

Včera byl Štědrý den. Vánoční ozdoby za okny některých domů pořád ještě svítí do bledého rána.

Mrzne, až praští. Rybník je zamrzlý a leží na něm slabá vrstva sněhu. Jednou tu bude vodní park, okrasná jezírka, výběhy pro zvířata, klece pro ptáky a ve svahu pod Čabárnou bude stát pozoruhodná budova Naučného střediska ekologické výchovy, ale teď je kolem jen suché rákosí, holé křoví s větvičkami obalenými jinovatkou a o kus dál pět topolů s bílými čepičkami na korunách. Není to vlastně rybník, vodní plocha tu vznikla propadem půdy a smísením vody z Týneckého potoka se spodní vodou, jako následek důlní činnosti. Ale dětem je to jedno. Hlavně že se sem můžou v létě chodit koupat a projíždět se tu na lodíčkách a v zimě bruslit.

Táta odhrne u břehu sních. Led se ve slunečních paprscích modře zaleskne.

„Tak pojď,“ řekne a podá mu ruku.

Kluk se jí chytí a pošlape si cestu sněhem.

„Nasadíme je?“ zeptá se táta.

Kluk kývne a dřepne si do sněhu.

Včera večer je našel pod vánočním stromkem. Brusle na klíček. Říká se jim šlajfky. Neví,

že do češtiny se tohle slovo dostalo z německého die Schleife, že původně znamenalo smyčku nebo mašli a že se tak říká i kravatě. Zálibně hledí na zakulacenou špičku bruslí a na jednu nebroušenou hranu. Nasazují se rovnou na boty a klikou se přitahují k podrážce. Na kladenském zimním stadionu by se mu kluci určitě smáli, ale tady je na ně pyšný. Touží sice po kanadách, na jakých ti starší kluci jezdí, ale teď si na ně ani nevzpomene. Vždyť až do včerejška se na Čabárně plácal jen na hliníkových nožích.

„Počkej, utáhnu ti je. Nesmí ti povolit, jinak budeš šmatlat, ne jezdit,“ řekne táta.

Přikývne, ale už myslí jen na to, aby mohl vjet na led. Natáhne k tátovi nohy v kožených botách s přezkou. Panečku, to je paráda. Ty šlajfky jsou učiněný zázrak.

„Tak jeď,“ křikne na něj táta, strčí klíček do kapsy a plácne ho po zádech. Kluk k němu obrátí oči zapadlé v buclatém obličejí, pohodí ofinou tmavých vlasů a doškobrtá se ke břehu. Je malý, podsaditý, má pevné nohy a ve tváři odhodlaný výraz. Odjakživa to byl pořizek. Když se narodil, vážil víc než pět kilo a měřil pětá-

padesát centimetrů. Sestřičky se na něj chodily v porodnici dívat.

„Byl buchta, těžkej,“ vzpomínala na něj později jeho starší sestra Jitka. „Skoro se nevešel do zavinovačky.“

Jenomže za jeho těžkopádností se od malička skrývala síla. Když se jednou pokusil dostat se z kočárku, utrl kšíry.

Teď si „buchta“ opatrně stoupne na led.

Odrazí se. Pravou. Pak levou. Rovně. Dokola. Ke břehu a zpátky. A znovu.

„Nešmajdej, narovnej se!“ křičí za ním táta. „Když to začneš dělat špatně, už se to nikdy ne-naučíš.“

Nešmajdá. To jen na chvílku ztratí rovnováhu, protože zvedl hlavu. Zahlédl, jak nad topoly přeletěl velký dravec.

Teď mám taky křídla, pomyslí si. V modrém ledu za ním zůstávají po bruslích vyryté rýhy, ale nebe nad jeho hlavou je ještě mnohem větší a modřejší. A nemá žádné mantinely.

Tomu klukovi jsou tři roky a jmenuje se Jaromír Jágr.

Nebruslí. Létá.

KAPITOLA 2

Vyprávěj, babi

BABIČKA MÁ NA SOBĚ KVĚTOVANOU ZÁSTĚRU a točí se kolem sporáku. V kudrnatých vlasech se jí už objevují první stříbrné nitky.

„O čem chceš vyprávět?“ zeptá se a ani neotočí hlavu. Na svou otázku zná předem odpověď.

„O dědovi.“

Jardovi jsou čtyři, má na sobě tepláky a tričko, na nohou kecky a sedí v kuchyni na židli. Ne, nesedí, spíš neposedí. Musí být pořád v pohybu, jako by ze sebe potřeboval vybit spoustu energie.

„O tom, jak sportoval, jak chodil na gymnastiku a jezdil na koni? Jak jel Velkou pardou-

bickou? Jak se svým koněm přeskočil Taxisův příkop?“

„Ano.“

„Tvůj děda byl pořádnej chlap, Jaroušku.“

„Co je to chlap? Znamená to, že všechny závody vyhrál?“

Babička odloží vařečku, otře si ruce o zástěru a přes kuchyň se na chlapce zahledí. Ve vzduchu víří v květnovém slunci částečky prachu. Z otevřeného okna zavoní dovnitř čerstvě posečená tráva.

„Chlap nemusí vyhrávat všechny závody,“ odpoví babička potichu. „Některé i prohraje, to se prostě stává. Ale nikdy se nesmí vzdát.“

„Děda se nevzdal?“

Babička zavrtí hlavou. V duchu přemýšlí, co všechno mu má povědět a jak to má říct, aby tomu rozuměl. Jak byl děda svázaný s půdou, jak hospodařil na statku, jak mu komunisti všechno vzali a strčili ho do vězení? Jak umřel jen sedm měsíců po tom, co v roce 1968 do Československa vtrhly sovětské tanky. Jak se s tím nikdy nedokázal smířit.

Babiččin pohled se toulá někde v dálce. Vůbec netuší, že její vnuk, který s ní teď sedí v kuchy-

ni a pozorně ji poslouchá, si jednou na hokejový dres nechá na dědovu počest dát číslo 68 a proslaví ho po celém světě. Že se ho jednou budou v Rusku ptát, co to číslo znamená, a on jim bude pyšně odpovídat a vzpomínat na dědu, kterého sice nikdy nepoznal, ale který ho bude stejně provázet celý život.

„Proč mlčíš? Je ti smutno, babi?“ zeptá se kluk.

Babička se vytrhne ze vzpomínek.

„Ne, není mi smutno,“ odpoví. „Jen si říkám, že by ses dědovi určitě líbil.“

„Jsem stejný chlap jako on?“

Babička se usměje.

„Možná vám ke kolíbce přišly stejné sudičky.“

„Co jsou to sudičky, babi?“

„Tři stařeny. Předpovídají dětem budoucnost.“

„Fakt? A co předpověděly dědovi? A mně?“

Babička ho pohladí po černých vlasech, které se mu na krku kroutí.

„Že budete pilní, pracovití a houževnatí.“

„Co je to houževnatý?“

„Že uděláte vždycky to, co si umanete. Že budete mít tvrdé palice. Že nikdy nepovolíte.“

Jarda se na chvíli zamyslí.

„Ale takový je přece i můj táta,“ řekne.

Babička kývne. Ví to dobře. Jardův táta je vytesaný ze stejného kadlubu, stejného jako její táta. I jako táta Jardovy maminky Anny, kterého taky zavřeli jen proto, že chtěl hospodařit na svém a odmítl vstoupit do zemědělského družstva. A kterého pustili až po dvou letech na amnestii.

Podívá se na Jardu. Ano, i v tomhle klukovi je něco z těch sedláků, z jejich zarputilosti a síly, s jakou se přimkli k půdě. Z těch chlapů, kteří pevně stojí na zemi. A které neohne žádná vichřice.

„Ano,“ řekne babička. „Tvůj táta je taky takový.“